

החותם, נחשבת פשוטי כלי עץ, משום שבית קיבול שעשוי למלאות בו אינו נחשב בית קיבול (תוס' ד"ה היא: רשב"א, ר"ן). ומה שאמרו בגמ' (סוכה יב, ב) שנחשב בית קיבול, דוקא כשממלאו על דעת שיעמוד שם לפרקים, אבל הבית קיבול שבטבעת עשוי לקבוע בו את החותם לעולם (תוס' ר"ד, וכע"ז תוס' לעיל ז, א ד"ה ועל; וראה רש"י סוכה שם ד"ה העשוי, שנראה שחולק). ויש שפירש, שכוונת הגמרא שבית קיבול שעשוי למלאות נחשב בית קיבול דוקא קודם שנתמלא, אבל לאחר שנתמלא אינו נחשב בית קיבול (ריטב"א לקמן ט, ב, וראה שם פירוש נוסף; וראה קהלות יעקב סוכה ז).

ואף שעצי אלמוגים גדלים בקרקעית הים (רש"י ר"ה כג, א; פיה"מ כלים יג, ו; רע"ב שם; וראה ר"ש ורא"ש כלים שם שאלמלא הוא מין ארוך), אין הטבעת טהורה מכח הכלל ש"כל שבים טהור" (כלים ז, ג), שכלל זה נאמר על בעלי חיים שבים בלבד, ולא על צמחים שבים (בית יצחק יו"ד א, כז, ז; כלי חמדה בראשית ב, בשם רבו).

וְאֶמְרֵי דְבֵי רֵבִי יֵנָאי וְהוּא שְׂרִישׁוּמָה נִיכָר - וקושיית הגמ' היא גם בלא דברי רבי ינאי, מעצם דברי המשנה שיש חילוק בין חלודה שמעכב את התפירה לשאינו מעכב, ודברי רבי ינאי הוזכרו משום שכיון שאין גמ' על סדר טהרות, דרך הגמ' בכל מקום שמובאת משנה מסדר טהרות, להביא את דברי האמוראים שנאמרו עליה (חדש האביב [לבעל הפלא יועץ]; ומש"כ שאין גמ' על סדר טהרות, מבואר כן ברש"י סוכה יד, א ד"ה משום, אמנם הר"ש כלים טו, ו כתב שהיתה גמ' על כלים).

מְשֻׁנָּה. חָמור יוצא במַרְדְּעַת וכו' - שמיניחים עליו כדי לחממו, שהחמור מצטער מחמת הקור אפילו בתקופת תמוז (רש"י, וגמ' להלן גג, א), ונחשב כמלבוש (ראה רש"י להלן נד, ב ד"ה כדאמרן). ונקט חמור דוקא, משום ששאר בהמות אסורות לצאת במרדעת (ב"ח או"ח שה, ג; ראש יוסף), שאין הצינה קשה להן כל כך, ונחשב משא (סמ"ג לאוין סה; שלטי הגבורים כד, ב מדפי הרי"ף, בשם ריא"ז). ■ להלכה, חמור יוצא במרדעת, ושאר בהמות אסורות (שו"ע או"ח שה, ז).

והטעם שהבהמות מותרות לצאת בכל אלו, שאע"פ שלא נעשים לשמירה שלא יברחו, מכל מקום כיון שנעשים לטובתן, לשמירת גופן ובריאותן, או להגן עליהן מפני הצינה, או לשמור על צמרן, הרי הם כמלבוש שאף אדם מותר לצאת בו (לבוש שה, א, הובא במשנ"ב שם, כב).

רְבִי יוֹסֵי אוֹסֵר בְּכוּלָן - שנחשבים כמשא (רש"י). ויש מפרשים, שמא יפלו ויבוא לטלטלם (תוס' להלן נד, א ד"ה הלכה וראש יוסף שם בדעתם, וראה מהר"ם שם).

חוץ מן הַרְחֵלִין הַכְּבוֹנוֹת - שהבגד שעוטפים אותן בו עשוי לשמירת צמרן שלא יתלכלך, ונחשב כתכשיט (רש"י). ולדעת האוסרים לצאת בדבר העשוי לנוי (ראה לעיל ע"א ד"ה אמר רב הונא), בגד זה שעשוי לשמירת צמרן שלא יתלכלך נחשב כמלבוש, ולכן מותרות לצאת בו (ראש יוסף, והוסף שרש"י לשיטתו לעיל שם שמוותרת לצאת בתכשיט שדרך לצאת בו בחול; וראה רש"י).

וְרֵבִי יוֹסֵף אָמַר הוּאֵל וְאָדָם מוֹשֵׁךְ בָּהֶם וְכו' - ורבי יצחק לא תירץ כן, מפני שלדעתו שיר אינו נחשב כלי שעשוי לתשמיש אדם מטעם זה, מפני שעיקרו עשוי לנוי בהמה, ורק לפעמים מושך בו את הבהמה (חדש האביב [לבעל הפלא יועץ]). ויש שפירש, שאף רבי יצחק מודה לרב יוסף, אלא שמפרש את המשנה בכרוכים לנוי ולא למשוך בהם את הבהמה (ראה לעיל ע"א), ולכן הוצרך לתרץ באופן אחר (התם ספר).

וְהָאֵיכָא חֲצִיצְהָ - שהטבעת קבועה בשיר בחוזק, והמים אינם נכנסים ביניהם (רש"י), וכיון שלפעמים מסירים את הטבעת מהשיר ומשתמשים בכל אחד בפני עצמו, צריך שהמים יגיעו גם למקום החיבור ביניהם (תוס' ד"ה והא, בשם ר"י, וחזו"א כלים ז, יא בדעתם). ויש מפרשים, שהשיר שבו קבועה הטבעת, דבוק [צמוד] לצואר הבהמה, והמים לא נכנסים בין השיר לצואר הבהמה (תוס' שם בשם הרב פורת; רשב"א; ריטב"א בשם אחרים).

בְּשִׂירֵתָן - שהכה בפטיש והגדיל את הנקב שבשיר שהטבעת קבועה בו (רש"י). ויש שפירשו, שריתן את השיר באור והטבילו במים בעודו גחלת, וכיון שהמתכת רכה, המים באים לכל מקום בטבעת ובשיר (רבינו חננאל; הערוך ערך רתח א, בפירוש ראשון). ולמפרשים את קושיית הגמ' 'והאיכא חציצה' על השיר שדבוק לצואר הבהמה (ראה לעיל ד"ה והאיכא), 'בשיריתכן' ביאורו שהכה בפטיש והגדיל את השיר, עד שאינו דבוק לצואר הבהמה (מהר"ם).

כְּרַבִּי יְהוּדָה דְאָמַר מַעֲשֵׂה לְתַקַּן לָאוּ מַעֲשֵׂה הוּא - ולדעתו אף שמעשה זה של ריתן הטבעת מבטל את השימוש הקודם שהיה בה לצורך האדם, אבל כיון שגם מתקנה לשימוש אחר לצורך הבהמה, אינו מוציאה מידי טומאה (רש"י ד"ה דאי, ורש"ש בדעתו). ויש שסובר, שגם לרבי יהודה מעשה שעניינו ביטול השימוש הקודם של החפץ, אף אם מתקנו לשימוש אחר, מוציאו מידי טומאה, וכוונת הגמ' שהריתן אינו מקלקל את השימוש לאדם, ולכן לרבי יהודה אינו מוציאו מידי טומאה (חזו"א כלים ל, יח, וראה שם ז, יא).

ומעשה לתקן שאינו מוציאו מידי טומאה לרבי יהודה, הוא דוקא בחפץ שכבר נטמא, שאינו יוצא מידי טומאה אלא בשבירה, ומעשה לתקן אינו נחשב שבירה, אבל בחפץ טהור מודה רבי יהודה לחכמים שגם מעשה לתקנו לשימוש בהמה מוציאו מתורת קבלת טומאה, משום שבשעת קבלת טומאה אינו עומד לשימוש אדם (מגיני שלמה לעיל ע"א בדעת רש"י, וחי' ר' שמואל ב"ב ז, ו וברכת אברהם כאן בדעתו). ויש שסובר להיפך, שדברי רבי יהודה אמורים בחפץ טהור, שמעשה לתקן אינו מוציאו מתורת קבלת טומאה, אבל חפץ שכבר נטמא לכולי עלמא מעשה לתקן אינו מוציאו מידי טומאה (מהרש"א קידושין נט, א בדעת רש"י שם, והמגיני שלמה פירש את דברי רש"י שם בשיטת רבי יהודה; וראה אבני נזר אה"ע תסא, ב שהקשה, שמדברי רש"י כאן ד"ה בבאין מבואר, שמחלוקתם לאחר שנטמאו).

הֵיא שֶׁל אֶלְמוּג וְהוֹתְמָה שֶׁל מִתְכַּת טְהוֹרָה, שפשוטי כלי עץ טהורים (רש"י). ואע"פ שיש טבעת בית קיבול להניח בו את